

Parlament České republiky

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

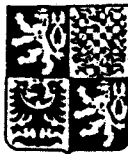
1999

3. volební období

č. 419

Výroční zpráva a účetní závěrka Všeobecné zdravotní pojišťovny
České republiky za rok 1998

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 11. října 1999 č. 1061

k výročním zprávám a účetním závěrkám zdravotních pojišťoven za rok 1998

Vláda

I. doporučuje Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky schválit výroční zprávu a účetní závěrku Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky za rok 1998;

II. schvaluje výroční zprávu a účetní závěrku za rok 1998 těchto zdravotních pojišťoven:

- 201 - Vojenská zdravotní pojišťovna - s tím, že tato zdravotní pojišťovna je povinna odstranit zjištěné nedostatky v termínech stanovených v závěru hodnocení uvedeného v části V předloženého materiálu,
- 205 - Hutnická zaměstnanecká pojišťovna,
- 207 - Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank a pojišťoven,
- 209 - Zaměstnanecká pojišťovna ŠKODA,
- 211 - Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra České republiky,
- 212 - Stavební zdravotní pojišťovna STAZPO,
- 213 - Revírní bratrská pokladna v Ostravě,
- 217 - Zdravotní pojišťovna METAL-ALIANCE a
- 222 - Česká národní zdravotní pojišťovna;

III. pověřuje předsedu vlády předložit výroční zprávu a účetní závěrku Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky za rok 1998 předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ke schválení Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky.

Provede:

předseda vlády

Předseda vlády

Ing. Miloš Z e m a n , v. r.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády

ze dne 11. října 1999 č. 1061

Vy j á d ř e n í

vlády k výroční zprávě a účetní závěrce Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky za rok 1998

I. Hodnocení ekonomické

- Průměrný počet pojištěnců dosáhl v roce 1998 počtu 7 810 796 osob, což představuje v porovnání s rokem 1997 pokles o 51 260 osob. V porovnání se ZPP 1998, který předpokládal dosažení průměrného počtu 7 860 000 pojištěnců, je skutečnost nižší o 49 204 osob. U této největší zdravotní pojišťovny působící na území České republiky bylo pojištěno celkem 74,50 % všech účastníků veřejného zdravotního pojištění.
- Vykázané příjmy z pojistného veřejného zdravotního pojištění v roce 1998 jsou ovlivněny především mimořádnými vlivy, vyplývajícími z přechodu na novou metodiku od 1.1.1999. Pro srovnatelnost s předchozím obdobím je nutno tyto vlivy z hodnocení roku 1998 vyloučit. Celkové příjmy z pojistného veřejného zdravotního pojištění v roce 1998 (po odečtení mimořádných vlivů) činily 53 933 383 tis. Kč a v meziročním srovnání zaznamenaly nárůst o 7,30 %, což představuje v absolutním vyjádření částku 3 669 648 tis. Kč. ZPP 1998 byl v tomto ukazateli plněn na 96,92 %, což představuje nižší inkaso výběrů pojistného o 1 714 617 tis. Kč, vzhledem k tomu, že zejména pojistné získané od zaměstnanců

a OSVČ nedosáhlo v roce 1998 výše předpokládané ZPP 1998, neboť se zpomalujícím se tempem růstu národního hospodářství se zpomalil i růst mezd.

- Příjmy z veřejného zdravotního pojištění včetně vlivu přerozdělení (po odečtení mimořádných vlivů) v roce 1998 dosáhly objemu ve výši 78 682 695 tis. Kč. V porovnání s rokem 1997 zaznamenaly nárůst o 7 120 630 tis.Kč, tj. o 9,95 %. Oproti ZPP 1998 však dosáhly příjmy po přerozdělení nárůst pouze o 2,25%, tj. o 1 729 695 tis.Kč. Z přerozdělení pojistného prováděného mezi zdravotními pojišťovnami prostřednictvím zvláštního účtu, získala VZP ČR příjmy ve výši 3 450 982 tis.Kč. S účinností od 1.7.1998 byla platba státu za tzv. státní pojištěnce zvýšena, a to změnou vyměřovacího základu resp. stanovením pevné částky ve výši 2 900 Kč (oproti vyměřovacímu základu odvozeném od minimální mzdy, která činila 2 600 Kč) při ponechání sazby 13,5%. Platba státu od 1.7.1998 se tak zvýšila na jednoho pojištěnce a měsíc o 105 Kč.
- Výše příjmů po přerozdělení na jednoho pojištěnce v roce 1998 (po odečtení mimořádných vlivů) činila 10 074 Kč. Oproti roku 1997 reprezentuje zvýšení 10,67 %, tj. o 972 Kč. Zvýšení bylo ovlivněno zejména úpravou vyměřovacího základu za tzv. státní pojištěnce. Průměrný roční příjem po přerozdělení na jednoho pojištěnce je tak u této pojišťovny vyšší o 258 Kč než je celorepublikový průměr.
- Výdaje na zdravotní péči hrazené ze ZFZP (po odečtení mimořádných vlivů) v roce 1998 dosáhly objemu ve výši 79 128 448 tis.Kč. V meziročním porovnání došlo k nárůstu o 6 363 325 tis.Kč, tj. o 8,75%. Vzhledem k tomu, že ZPP 1998 ve výši 72 189 000 tis. Kč byl podhodnocen (nižší než dosažená skutečnost 1997) je rozdíl mezi údajem v ZPP 1998 a skutečností 1998 6 939 448 tis. Kč, tj. vyšší než dosažený skutečný meziroční nárůst. Výdaje na zlepšení zdravotní péče hrazené z jiných fondů byly v roce 1998 čerpány částkou 483 394 tis.Kč, což v porovnání s rokem 1997 představuje nárůst o 99,48 %. Tato skutečnost vyplývá z toho, že část výdajů roku 1999 byla uhrazena formou poskytnutých záloh na úhradu nadstandardní péče v roce 1999 z prostředků fondu prevence roku 1998. **Od 1.1.1999 již úprava zákona č. 551/1991 Sb., ve znění zákona č. 127/1998 Sb., toto neumožňuje.**
- Výdaje na zdravotní péči celkem vč. čerpání z jiných fondů na 1 pojištěnce v roce 1998 dosáhly částky 10 193 Kč. Představovaly tak nárůst oproti roku 1997 o 907 Kč, tj. o 9,76 %. V porovnání s průměrným příjmem po přerozdělování byly výdaje

vyšší o 119 Kč, což způsobilo další zhoršení finanční situace této ZP. Oproti průměrným ročním výdajům na zdravotní péči na 1 pojištěnce u všech činných ZP v roce 1998, jsou vykazované roční výdaje vyšší o 517 Kč. Důvodem je především nepříznivá věková struktura pojištěnců ve skupinách vyžadujících zvýšenou zdravotní péči v porovnání s ostatními ZP.

- Limit nákladů na vlastní činnost a investice vztahující se k veřejnému zdravotnímu pojištění po odečtení mimořádných vlivů, nepřekročil stanovených 3,52 %. Skutečná výše provozních nákladů činila 3,11 % , což znamená, že VZP ČR dosáhla oproti maximálnímu limitu dle vyhlášky č. 301/1997 Sb., úsporu 0,41 %.
- Maximální výše nákladů na vlastní činnost a investice pojišťovny v roce 1998 představovala v absolutním vyjádření částku 2 790 761 tis.Kč, v porovnání se ZPP 1998, který předpokládal čerpání těchto prostředků do výše 2 733 034 tis. Kč došlo k úspoře ve výši 57 727 tis. Kč.
- Skutečné náklady na vlastní činnost a investice po odečtení mimořádných vlivů, dosáhly v roce 1998 částky 2 469 501 tis. Kč. Oproti skutečnosti roku 1997, kdy bylo dosaženo 2 322 873 tis. Kč činí meziroční nárůst tohoto ukazatele 146 628 tis.Kč, tj. o 6,31 %.
- Celkové příjmy včetně zdanitelných, dosáhly v roce 1998 částky 79 970 080 tis.Kč, což představuje v porovnání s rokem 1997 navýšení o 6 884 985 tis.Kč, tj. o 9,42 %. Příjmy související se smluvním pojištěním, připojištěním a ostatní zdanitelné příjmy v roce 1998 dosáhly výše 687 095 tis. Kč, což činilo pouze 0,86 % z celkových příjmů. Celkový objem výdajů vč. zdanitelných (propočtený jako náklady celkem - odpisy + investice na vlastní činnost + čerpání soc. fondu) dosáhl částky 82 756 065 tis. Kč. V porovnání s předchozím rokem, kdy bylo dosaženo 75 775 485 tis. Kč to představuje nárůst o 6 980 580 tis.Kč, tj. 9,21 %. Saldo celkových příjmů a výdajů vč. zdanitelných (po odečtení mimořádných vlivů) v roce 1998 skončilo schodkem ve výši -2 785 985 tis. Kč. V porovnání se stejným obdobím roku 1997 se toto záporné saldo zvýšilo o 95 595 tis.Kč, tj. o 3,55 %. V porovnání se ZPP 1998, kde VZP ČR předpokládala kladný výsledek salda celkových příjmů a výdajů ve výši 2 669 000 tis.Kč, nedošlo k naplnění jejího záměru, neboť zejména ve výdajové stránce předpokládala pozitivní dopad z opatření Ministerstva zdravotnictví při plánované redukci počtu zdravotnických zařízení. Z dosaženého salda

hospodaření je zřejmé, že ani při zvýšené platbě státu v II. pololetí roku 1998 nenastalo zlepšení stavu hospodaření, naopak nastal další nárůst závazků po lhůtě splatnosti.

- Celkový objem závazků k 31.12.1998 (včetně mimořádných vlivů ve výši 67 344 tis. Kč) dosáhl hodnoty 11 388 955 tis. Kč a zvýšil se tak oproti předchozímu roku o 2 177 734 tis. Kč, tj. o 23,64 %. Závazky vůči ZZ po lhůtě splatnosti k 31.12.1998 činily 3 854 404 tis. Kč a zvýšily se v meziročním porovnání o 1 300 404 tis. Kč, tj. o 50,92 %. Zvýšení závazků ve lhůtě splatnosti je především odrazem zvýšení nákladů na zdravotní péči v roce 1998.
- Celkový objem splaceného zvýhodněného bankovního úvěru na základě usnesení vlády č. 352/1997 činil 200 000 tis. Kč a odpovídal stanovenému splátkovému kalendáři pro rok 1998. Nesplacený zůstatek tohoto bankovního úvěru činil k 31.12.1998 celkem 600 000 tis. Kč.
- Návratnou finanční výpomoc VZP ČR v předchozích letech nečerpala.
- V průběhu roku 1998 bylo v rámci ostatních bankovních úvěrů přijato celkem 1 275 000 tis. Kč a splaceno 1 622 649 tis. Kč. Nesplacený zůstatek k 31.12.1998 představoval 71 101 tis. Kč. I když došlo k meziročnímu snížení zůstatku těchto bankovních úvěrů o 348 mil. Kč, nelze konstatovat zlepšení hospodaření. Pouze to představuje přenesení tíže nedostatku finančních prostředků na zdravotnická zařízení, formou zvýšení závazků po lhůtě splatnosti. Současně je však nutno uvést, že nedostatek finančních prostředků je prvotně způsoben především zvyšujícími se pohledávkami po lhůtě splatnosti vůči plátcům pojistného.
- Stav celkových pohledávek k 31.12.1998 (včetně mimořádných vlivů ve výši 2 602 098 tis. Kč) dosáhl 15 245 485 tis. Kč. Oproti roku 1997 došlo, při zahrnutí mimořádných vlivů ke zvýšení o 5 145 799 tis. Kč. Metodické vlivy jsou způsobeny přechodem na novou účetní metodiku od 1.1.1999 a představují předpis pojistného z 12. přerozdělování 1998, který byl na bankovní účet připisován až v lednu 1999. V roce 1997 VZP ČR o předpisu pojistného neúčtovala. Pohledávky za zdravotnickými zařízeními po lhůtě splatnosti zaznamenaly snížení o 184 837 tis. Kč a dosáhly tak výše (včetně mimořádných vlivů ve výši 2 961

tis. Kč) 520 444 tis. Kč. Pohledávky po lhůtě splatnosti za plátcí pojistného zaznamenaly prudký meziroční nárůst o 45,62%. Z hodnoty 4 658 442 tis. Kč dosažené k 31.12.1997 se zvýšily na 6 783 689 tis. Kč. Tento stav lze hodnotit pozitivně z hlediska prohloubení kontrolní činnosti, negativně však dopadá do finanční bilance VZP ČR, s následkem prohloubení platební neschopnosti, která se řetězově promítá do nárůstu závazků vůči poskytovatelům zdravotní péče.

- Saldo pohledávek a závazků celkem v roce 1998 činilo 3 856 530 tis.Kč, oproti roku 1997 vzrostlo o 2 968 065 tis. Kč. Jeho zvýšená hodnota je však především způsobena promítnutím mimořádných vlivů z nové metodiky přechodu na novou účelovou osnovu a způsoby účtování od 1.1.1999.
- Saldo pohledávek a závazků vůči ZZ po lhůtě splatnosti vykazuje zhoršující se trend, neboť záporná hodnota -1 848 719 tis.Kč dosažená v roce 1997 se prohloubila na -3 333 960 tis.Kč, což znamená zhoršení meziročního salda o 1 485 241 tis.Kč, tj. o 80,34 %. K této skutečnosti dochází vlivem narůstajícího objemu závazků této kategorie.
- Tak jako v předchozích letech neumožnila finanční situace doplnit stav rezervního fondu na zákonem stanovenou minimální výši k 31.12.1998 a jeho naplnění ve vztahu k zákonným ustanovením. Dle teoretického propočtu by měl zůstatek k 31.12.1998 činit 3 % z průměrných ročních výdajů základního fondu za roky 1995, 1996 a 1997 tj. 1 923 651 tis. Kč. Skutečný zůstatek činil 724 816 tis.Kč, z toho hodnota cenných papírů činila 439 856 tis. Kč. Ze zbývajících částí zůstatku rezervního fondu vykázaného k 31.12.1998 ve výši 284 960 tis. Kč tvořily finanční prostředky uložené na bankovním účtu pouze 26 281 tis.Kč a vytvořily počáteční zůstatek fondu k 1.1.1999 v peněžním vyjádření. Zbývajících předpisů pohledávek byly v rámci dodatečných účetních operací z rezervního fondu přeúčtovány. Tuto informaci doplnila VZP ČR teprve v červenci 1999 na žádost MF. Postup nebyl v souladu s postupy pro promítnutí metodických vlivů, ze kterých jednoznačně vyplynulo, že vykázaný zůstatek k 31.12.1998 má odpovídat počátečnímu zůstatku k 1.1. 1999. Zjištěný rozdíl mezi těmito zůstatky činí 258 809 tis.Kč.
- Ve smyslu zákona č. 551/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, není VZP ČR povinna provádět odvod do Zajišťovacího fondu.

- Úprava konečných zůstatků fondů k 31.12.1998 ve vztahu k podmínkám zákona č. 127/1998 Sb. a vyhlášky č. 227/1998, nebyla provedena v souladu s předepsanou metodikou pro rok 1998. Přesto, že VZP ČR vykázala metodické vlivy vyplývající z přechodu na novou metodiku v oblasti příjmů, závazků a pohledávek, nepromítla tyto vlivy do konečných zůstatků fondů k 31.12.1998. Porovnáním s počátečními zůstatky k 1.1.1999 byly zjištěny rozdíly u základního fondu a rezervního fondu, což znamenalo, že VZP ČR konečné zůstatky vykázané ve výroční zprávě teprve „dodatečně upravila“.
- V porovnání s rokem 1997 došlo u VZP ČR ke zhoršení ukazatele průměrného počtu pojištěnců (propočteného z ukazatele průměrného stavu počtu pojištěnců) na jednoho zaměstnance. Z hodnoty 1 718 pojištěnců se stav snížil na 1 679 pojištěnců na jednoho zaměstnance. Částečně je tento stav způsoben mírným úbytkem pojištěnců ve výši 51 260, ale především zvýšením počtu zaměstnanců o 39 osob. Přes toto snížení lze však konstatovat, že s výjimkou ČNZP (která zajišťuje většinu služeb dodavatelsky), dosahuje pojišťovna stále nejvyšší počet pojištěnců na jednoho zaměstnance.

II. Hodnocení zdravotní

Výdaje na zdravotní péči hrazené ze základního fondu zdravotního pojištění dosáhly v roce 1998 objemu ve výši 79 128 448 tis.Kč a v porovnání s rokem 1997 tak zaznamenaly nárůst o 8,75 %. Jako odůvodnění zvýšených výdajů na zdravotní péči VZP ČR uvádí vyšší náklady na věcné dávky oproti roku 1997, rozsáhlejší než nezbytná síť smluvních zdravotnických zařízení, další rozvoj činností zdravotnických zařízení a parku přístrojové techniky.

Pracovníci útvarů revize okresních pojišťoven VZP provedli celkem 26 878 revizí oproti 24 848 revizím v roce 1997. Ekonomický efekt provedených revizí: odmítnuté položky činily v roce 1998 u přímého materiálu 83 933 tis.Kč oproti 173 108 tis. Kč v roce 1997, a u dalších položek 78 498 tis.Kč oproti 70 403 tis.Kč v roce 1997. V meziročním srovnání tedy dochází k poklesu odmítnutých položek.

Hlavní strategie pojišťovny v oblasti zdravotní politiky je udržet výdaje na zdravotní péči v mezích dosažitelných výnosů při zachování dostupné a kvalitní zdravotní péče pro pojištěnce. Z účelového fondu byly v roce 1998 hrazeny preventivní programy zaměřené převážně na výchovu ke zdravému způsobu života

rodin a postižených skupin obyvatelstva, prevenci drogových závislostí, zábranu zhoršování zdravotního stavu a podporu zdraví zdravotně oslabených či postižených skupin (např. ozdravný pobyt dětí u Jaderského moře - Mořský koník), imunizaci a prevenci infekčních onemocnění, podporu dárcovství krve a kostní dřeně.

Celkový počet smluvních zdravotnických zařízení k 31.12. 1998 činil 23 439 oproti stavu předcházejícího roku, kdy VZP ČR vykazovala 22 791 těchto zařízení. V meziročním porovnání byl tak zaznamenán nárůst o 3 %.

III. Závěr

S ohledem na objem pojištěnců lze jen konstatovat, že se v této pojišťovně kumulují nedostatky celého systému, a to jak v příjmové, tak i výdajové oblasti a jejich úspěšné řešení bez změny zákonů řídících tento proces přesahuje možnosti jejího vedení.

I přesto, že hospodaření Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky v roce 1998 nelze označit za úspěšné a její rezervní fond nebyl naplněn do zákonem stanovené výše, doporučuje vláda České republiky Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, výroční zprávu a účetní závěrku za rok 1998 ke schválení.